

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כה.

עין משפט נר מצוה

בא א מיי פ"ח מהל'
טומאת מת ה' ה'
מב ב מיי פ"ח מהל'
פרה אלוהה ה' ד'
מג ג מיי שם הלכה ג'
מד ד מיי שם הלכה ד'

רבינו הנאל

מקדמי ביהודה נאמנו
מכלל בגליל אין נאמנו
מ"ט אמר ר"ל מפני
שפסקת בנייה מדור
הכותים וכיון שצריך
לעבור בתוכם חיישין
שמה מטמא טומאת ארץ
הנעים ומקשין ויתנה
להחיה חבית בשידה
תיבה או במגדל דהא
לא נטמאה טומאת ארץ
הנעים. ופרקינן מהני רבי
היא דאמר אהל זרוק לא
הוי אהל דהניא הנכנס
בארץ הערים בשידה
תיבה ומגדל ר' מטמא
ור' יוסי בר' יהודה מטהר
וכבר פירשנו בעירובין
פרק בכל מערבין ומקשין
חוב ולייתוה בכלי חרש
המוקף צמיד פתיל.
ופריקין אי' אלעזר שונין
אין קוש ניצל בצמיד
פתיל איני והתניא [אין]
בצמיד ניצלת בצמיד
פתיל איני והתניא [אין]
מדרורי הכותים שעוברין
עולא בתוכם והאי' עולא
חבריא מדכו בגלילא פי'
תברין מטהרין האוכלין
המקשין בגליל. והאי'
מניחין אותם ואם יבא
אליהו וירידע שלא נטמאו
צ"פ שהדרן מפסקת
אותה שפה מטהרה ט'
ובשעת הגיתות והבדים
נאמרים אף על התרומה
ורמינהו הגומר ויתו
שייך קופה אחת ויתנה
לעני כהן. ואי מהימן הוא
למה לי לעני כהן. ופריק'
המניחין בחפ"י. והא'
דקמי לעני כהן מכלל הן
הרבה נאמנו באפלי שכבר
עברו הגיתות והבדים
ואבותיו של רב נתמן הוי
לון הרבה והוי מתאחרין
הרבה אחרי כל אדם
ובא רב יוסף לאוקומה
הא דתנא יתנה לעני
כהן בגליל שאינם נאמרים
לעולם ומוחבנין עליה
הוא [תניא] עבר הירדן
וגליל הרי הן כיהודה
נאמנין על היין בשעת
היין כו' ואסיקנא אלא
עברו ר' יוסף לאוקומה
מחוררתא באפלי. עברו
הגיתות והבדים הביאו לו
חבית של יין של תרומה
לא יקבלוהו כו'. אדבעי
מרב ששת עבר וקיבל
מהו שניתנה לגת הבאה
אם לאו פשיט ליה מהא

שרצועה ש' בותים מפסקת. הקשה הר"ר אלחנן היאך
היו מציאין אפר פרה לגליל דא"ל לעשות אלא
צירושלים וא"כ נטמא בהנחת דרך ארץ העמים ושמה דבשיל קטון
איכא להציא דרך שם אצל להציא יין ושמן לנסכים צעי שזיל גדול
א' אצל צ"ע היאך עולין לרגל מן הגליל

כ' כיון דאפסקיה ליה רצועה נטמא
וצעי הזאה ג' ו' כדאמר פ' כ"ג
צמיר (דף טז.) הקשה הר"ר אלחנן
דמניא במוספתא ט' הקשה הר"ר אלחנן
מקוואותיה ושזיליהן טמאין ארץ
הכותים טהורה ומקוואותיהן טהורין
ושזיליהן טהורים כו' ונראה למורי
דהתם שניית קודם שקלקלו לדמות
יונה כדאימא פ"ק לחולין (דף ו.)
והכי משמע צירושלמי דע"ז פ"ב
צעו כותאי קומי רבי אצהו אצומיכס
היו מסתפקין משלנו מפני מה אין
אתם מסתפקין משלנו אמר להו
אצומיכס לא קלקלו מעשיהם אתם
קלקלתם מעשיהם דמנין תמן א"י
טהורה מקוואותיה טהורים כו'
ולאחר שנתקלקלו שאף רבי מאיר
מניין שגזר עליהן צ"פ' לחולין:
אהל ורוק לאו שמייה אהל. צפרק
כ"ג צמיר (דף טז.) וס' אמר
כתנאי הנכנס לארץ העמים צשידה
תיבה ומגדל רבי מטמא ורבי יוסי
בר יהודה מטהר מאי לאו דרבי סבר
משום אוריה גזרו ורבי יוסי סבר
לא גזרו משום אוריה לא דרבי
משום גושא גזרו משום אוריה לא
גזרו מר סבר אהל זרוק לא שמייה
אהל ומר סבר שמייה אהל והתניא
רבי יוסי בר יהודה אומר תיבה
מלאה ט' ספרים וזרקת על פני המת
צאהל טמאה וכו' וקשה מאי קאמר
כיון דס"ל שמייה אהל אמאי זרק

על פני המת טמאה אהל זרוק הוא ומוצ"מ ו"מ והתניא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין ומוצ"מ ואח"כ דמסיק וקאמר ואי צביית אימא
ג' דרבי לא שמייה אהל וגרס דרבי משום אוריה ומר סבר דלא שמייה ולא גזרו רבנן והקשה הר"ר אלחנן דבשעתו משמע
דפליגי אי שמייה אהל בזרוק אי לא והכי נמי צ"ל ככל מערבין (עירובין דף ל.) וס' ודוקא הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום
דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי בר יהודה דשמייה אהל כי מוקי פלוגתא צשמא
יולא ראשו ורובו ולית ליה טעמא דאוריה לא שמייה ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמייה אהל ומהדר קושין לדוכתא
מתיבה מלאה ספרים אמאי מטמא ומיכר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמייה אהל ודוקא כגון שידה תיבה ומגדל שהולכים
אצל זרק תיבה לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורה או הופקדן וספינה המטרפת לא הוי אהל ומייתי סיעתא
מוזרק תיבה מלאה ספרים מוקאמר ואם היתה מונחת טהורה והיינו שאלכט צמחא והיינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל
זרוק דומיא דעוף הפורה: **שזונין** אין הקדש ניצול במוקף צמיד פת"ר. צ"ע צמחא לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מניין צשליה
היוצין (גיטין דף טז.) וס' דניצלת צהא דלמך מפיקדין תרומה אכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות עליו הא דלמך
צפ"ק דנדה (דף טז.) ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל הניצול צאהל המת אינו מניל צמעת לעת צשנדה ומאי קאמר צמאי מניל צמת
היינו צתרומה ולא צקדש כדאימא הכא צהכי מניל נמי צמעת לעת צשנדה דקאמר התם מעת לעת צשנדה אצל לא לתרומה וי"ל
דצהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה ו"ה"ק ומה כלי חרס המניל צאהל המת צמאי שנטמא לה כגון לתרומה אינו מניל צמעת לעת
צמאי שנטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתננה** לעני כהן. פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזימים משמע מהכא דבעינן הכשר זימים ולא
מכשר ליה צשעת מסיקה ודלא כפר"ט שפירש צפ"ק דשבת (דף טז.) אס אתה מקיטני גזרני על המסיקה ושזו גזר לה וכן משמע
צכולה חוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן זימים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י שמשקה זימים אינו אהל מוהל צעלמא
ולא חשיב משקה. לעני כהן ג' וכן גרס רש"י והכי אימא צסדר המשנה דטהרות הגומר ויתו יתנה לעני כהן דברי רבי מאיר רבי

בגליא שנו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צדים צרוז שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז.) וס' גבי
מטלטלין כוונא אגב קיטמא כלומר מחתה אגב קיטמא כלעיל מינה מחתה אגב אפרה וכן פירש צערוך ועדיף טפי מכלכלה
ואכן צצמחכה ואחתי ליה ושון שאס יש צה צברי פתילה שאסור לנטולה צצטל הכלי והשמן אגב הפתילה ומוקי לה בגלילא שנו כלומר
שעשירים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צטיל ליה אגב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דצפ"ק דסנהדרין (דף טז.) טול אגרתא וכמוז לאחנא
צני גלילאה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרא ממעענא דזיתא וצמיר פ' צ"ס (דף טז.) בגלילא שנו דחמרא שדף ממשחא ויין היה
מנז' לה הרבה ורוב שתייתן צכן כדמשמע צהמוזיא ו"ן (שבת דף עח.) דקדמי מים כלי לשון את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה
טפי משתיה שלא היו שותין רק יין מתוך עושר בגליל ופ"ה הוה ע"ה צמחא לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מניין צשליה
ומינה פירש רש"י בגלילא שנו דפרק כירה (שם דף מז.) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מנזיות וצהמוזיא (שם דף עח.) פירש מתוך שהיו
עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דר"כ גס שתיית מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות
הקילור והיה להם לשער צשתייה ועוד מניין צחולין צב' אוחו ואת צבו (דף פג.) ועברו יוס הכפורים בגליל משמע שהיו עשירים ומרצים
צסעודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מנזיות הוה אמרינן צשליה צבא קמא (דף קח.) מקצלין מן הנשים דבר מועט כלי פשתן
בגליל אלמא שמוצי פשתן צנייהם וכי קאמר לישנא דאסור לנטולה דמשמע דקאי אפתילה דשייך צה לשון נקצה דהא נר לשון זכר
דאיכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר ושצקערה מותר וגם מניין לשון נקצה אחר נר חנוכה צכתה אין
זקוק לה (שבת דף טז.) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כחצ עניים ועווב המים לרפואה:
מכר

המדומעות. מפרש צגמרא. והשחא משמע של טבל תרומה ומולין
מעורבין: **שבעים יוס**. מקדימין לטהר את הכלים. גיתות של יין
צדים של שמן: **גב' רצועה**. של ארץ העמים מפסקת צין גליל
ליהודה וירושלים ציהודה היא וא"ל להציא לירושלים צטהרה לפי

המדומעות נאמנין עליהם בשעת הגיתות
והבדים וקודם לגיתות שבעים יוס:
צמ' ביהודה אין ובגליל לא מ"ט אמר ריש
לקיש מפני שרצועה של כותים מפסקת
ביניהן וניתב בשידה תיבה ומגדל הא מני
רבי היא דאמר אהל זרוק לאו שמייה אהל
דתניא ט' הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה
ומגדל רבי מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר
וליתוה בכלי חרס המוקף צמיד פתיל אמר
רבי אלעזר שונין אין הקדש ניצול בצמיד
פתיל ט' והתניא ט' אין חטאת ניצלת בצמיד
פתיל מאי לאו הא קדש ניצול לא יהא מים
שאינן מקודשים ניצולין בצמיד פתיל והאמר
עולא ט' חבריאי מדכן בגלילא מניחין
ולכשיבא אליהו ויטהרנה: ובשעת הגיתות
נאמנין אף על התרומה: ורמינהו ט' הגומר
זיתו ישייר קופה אחת ויתננה ט' לעני כהן
אמר רב נתמן לא קשיא הא בחרפי הא
באפלי א"ל רב אדא בר אהבה כגון מאי
כאותן של בית אביך רב יוסף אמר בגלילא
שנו ארתיבה אביי עבר הירדן והגליל הרי
הן כיהודה ט' נאמנין על היין בשעת היין
ועל השמן בשעת השמן אבל לא על היין
בשעת השמן ולא על השמן בשעת היין
עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית
של יין לא יקבלנה הימנו אבל מניחה לגת הבאה: בעו מיניה
מרב ששת עבר וקיבלה מהו שניתנה לגת הבאה אמר להו תניתוה
חבר

אלא מחוררתא כדשנין מעיקרא: עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית
של יין לא יקבלנה הימנו אבל מניחה לגת הבאה: בעו מיניה
מרב ששת עבר וקיבלה מהו שניתנה לגת הבאה אמר להו תניתוה

על פני המת טמאה אהל זרוק הוא ומוצ"מ ו"מ והתניא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשנין ומוצ"מ ואח"כ דמסיק וקאמר ואי צביית אימא
ג' דרבי לא שמייה אהל וגרס דרבי משום אוריה ומר סבר דלא שמייה ולא גזרו רבנן והקשה הר"ר אלחנן דבשעתו משמע
דפליגי אי שמייה אהל בזרוק אי לא והכי נמי צ"ל ככל מערבין (עירובין דף ל.) וס' ודוקא הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום
דמעיקרא צעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי צ"ל לרבי יוסי בר יהודה דשמייה אהל כי מוקי פלוגתא צשמא
יולא ראשו ורובו ולית ליה טעמא דאוריה לא שמייה ואמאי מטהר רבי יוסי אס לא מטעם דאהל זרוק שמייה אהל ומהדר קושין לדוכתא
מתיבה מלאה ספרים אמאי מטמא ומיכר ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי צאהל זרוק שמייה אהל ודוקא כגון שידה תיבה ומגדל שהולכים
אצל זרק תיבה לא הוי אהל וכן משמע צמסכת אהלום (פ"ח מ"ה) עוף הפורה או הופקדן וספינה המטרפת לא הוי אהל ומייתי סיעתא
מוזרק תיבה מלאה ספרים מוקאמר ואם היתה מונחת טהורה והיינו שאלכט צמחא והיינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל
זרוק דומיא דעוף הפורה: **שזונין** אין הקדש ניצול במוקף צמיד פת"ר. צ"ע צמחא לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מניין צשליה
היוצין (גיטין דף טז.) וס' דניצלת צהא דלמך מפיקדין תרומה אכל ע"ה צמוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות עליו הא דלמך
צפ"ק דנדה (דף טז.) ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל הניצול צאהל המת אינו מניל צמעת לעת צשנדה ומאי קאמר צמאי מניל צמת
היינו צתרומה ולא צקדש כדאימא הכא צהכי מניל נמי צמעת לעת צשנדה דקאמר התם מעת לעת צשנדה אצל לא לתרומה וי"ל
דצהא לא שייך הלכה אי לא מטמא לה ו"ה"ק ומה כלי חרס המניל צאהל המת צמאי שנטמא לה כגון לתרומה אינו מניל צמעת לעת
צמאי שנטמא דהיינו לקדש דוקא: **יתננה** לעני כהן. פרש"י ויראה שלא הוכשרו הזימים משמע מהכא דבעינן הכשר זימים ולא
מכשר ליה צשעת מסיקה ודלא כפר"ט שפירש צפ"ק דשבת (דף טז.) אס אתה מקיטני גזרני על המסיקה ושזו גזר לה וכן משמע
צכולה חוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן זימים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י שמשקה זימים אינו אהל מוהל צעלמא
ולא חשיב משקה. לעני כהן ג' וכן גרס רש"י והכי אימא צסדר המשנה דטהרות הגומר ויתו יתנה לעני כהן דברי רבי מאיר רבי

בגליא שנו. שיש להם רוב שמן ומאחרים צדים צרוז שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז.) וס' גבי
מטלטלין כוונא אגב קיטמא כלומר מחתה אגב קיטמא כלעיל מינה מחתה אגב אפרה וכן פירש צערוך ועדיף טפי מכלכלה
ואכן צצמחכה ואחתי ליה ושון שאס יש צה צברי פתילה שאסור לנטולה צצטל הכלי והשמן אגב הפתילה ומוקי לה בגלילא שנו כלומר
שעשירים הוו מרזב שמן ולא קפדי עליה צטיל ליה אגב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דצפ"ק דסנהדרין (דף טז.) טול אגרתא וכמוז לאחנא
צני גלילאה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרא ממעענא דזיתא וצמיר פ' צ"ס (דף טז.) בגלילא שנו דחמרא שדף ממשחא ויין היה
מנז' לה הרבה ורוב שתייתן צכן כדמשמע צהמוזיא ו"ן (שבת דף עח.) דקדמי מים כלי לשון את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה
טפי משתיה שלא היו שותין רק יין מתוך עושר בגליל ופ"ה הוה ע"ה צמחא לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מניין צשליה
ומינה פירש רש"י בגלילא שנו דפרק כירה (שם דף מז.) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מנזיות וצהמוזיא (שם דף עח.) פירש מתוך שהיו
עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דר"כ גס שתיית מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות
הקילור והיה להם לשער צשתייה ועוד מניין צחולין צב' אוחו ואת צבו (דף פג.) ועברו יוס הכפורים בגליל משמע שהיו עשירים ומרצים
צסעודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מנזיות הוה אמרינן צשליה צבא קמא (דף קח.) מקצלין מן הנשים דבר מועט כלי פשתן
בגליל אלמא שמוצי פשתן צנייהם וכי קאמר לישנא דאסור לנטולה דמשמע דקאי אפתילה דשייך צה לשון נקצה דהא נר לשון זכר
דאיכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן צצנר ושצקערה מותר וגם מניין לשון נקצה אחר נר חנוכה צכתה אין
זקוק לה (שבת דף טז.) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרזב יין היה להם כחצ עניים ועווב המים לרפואה:
מכר

א) גיטין ט: עירובין ל: טו
ב) ט' צ' לוהתקן. א) פרה
פ"ח מ"א, ד) מהו ו:
ה) טהרות פ"ט מ"ד, א) צ"ל
לעני עי' תוס' וכן גרס
הערן ערך עין וכן
צמספתא פ"י דטהרות,
א) [תוספת' פ"ג,
ה) [דמקוואות פ"א,
ט) צ"ל כליס].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שרצועה וכו'
אבל צ"ע האך עולין
לרגל. עין מ' שער אפרים
ט"ו ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה שרצועה כו'
אצל צ"ע ארץ עולין לרגל
מן הגליל כו' צ"ב ונע"ד
שהיו עולין ע"י שורשים
וע"י דלמות דהוי אהל
מפסקי לביע' ממי' תוס'
עירובין דף ל' ע"ה צ"ה
ומר סבר וכו' ומה שלא
המירו כ"ה הכא ע"כ כמו
הקשה צספר טורי ארץ
י"ל מ"ש שם הרש"א הי"ל
בעירובין תוס' הי"ל
משום דלא שכיח לא המירו
אבל לענין עלית רגל דהוי
עשה דלוריתא שפיר
המירו ור"ק: ב) שם
צמ"ד כיון דאפסקי ליה
רצועה נטמא וצעי הזאה ג'
ו' וכו' צ"ב עיין שיה יתק
מ"ש צוה:

מוסף רש"י

אהל זרוק לאו שמייה
אהל. אהל המטלטל אינו
אהל בשעת טלטולו, מכלך
חליפה דקא מפסקי יחי אהל
צני לאורי ארץ העמים לאו
חליפה היא (גיטין ט.) וכל
שאינו אהל אינו מוצ"מ
(עירובין ט.). בשידה.
מרכנת נשים. עגלה עשירה
קופתא ט' (שם.) מגדל.
מטט"ר (שם) וטעמא אוחת
צבור (גיטין ט.). חבריאי
מדכן בגלילא. חריבים
צבגליל מטהרין יים
לנסכים ושמן לתמחה. שמה
יצנה צמ"ק צבייהם (נדה
ט.).

א) נראה דחסר כאן וי"ל אה
קאם נייל צמיר פתיל
ומשנין אה מים וכו'.
ב) אולי צ"ל שמה יראה שכל
שעה טהורה וכו' רש"י ו"ע.